

Nr 299.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten på grund av 1948 års taxering, m. m.; given Stockholms slott den 16 maj 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten på grund av 1948 års taxering; samt
- 2) förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten på grund av 1948 års taxering.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret eller som här stadigvarande vistats, så ock oskift dödsbo efter person, som vid dödsfallet var här bosatt eller här stadigvarande vistades, äger under de förutsättningar och i den omfattning nedan sägs åtnjuta avkortning av den skattskyldige på grund av taxering för taxeringsåret 1948 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och värnsskatt eller restitution av redan erlagd sådan skatt eller båda dessa förmåner i förening.

2 §.

1 mom. Avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt enligt denna förordning skola avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för taxeringsåret 1948 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, värnsskatt och särskild skatt å förmögenhet sammanlagt överstiga 80 procent av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för allmänna skatter må hava vid taxeringen medgivits jämlikt punkt 4) av övergångsbestämmelserna till förordningen den 31 december 1945 (nr 898) angående ändring i vissa delar av förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, sådana nämnda bestämmelser lyda enligt förordningen den 29 juni 1946, nr 478, dock att avkortningen och restitutionen sammanlagt högst må omfatta summan av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten och värnsskatten.

Vid fastställande av det belopp, för vilket avkortning eller restitution sålunda må åtnjutas, skall i förekommande fall med taxerad inkomst förstås ett med tillämpning av föreskrifterna i 2 § fjärde stycket förordningen om särskild skatt å förmögenhet beräknat belopp.

2 mom. För äkta makar, som under hela beskattningsåret eller större delen därav levit tillsammans, bedömes rätten att åtnjuta avkortning eller restitution med hänsyn till båda makarnas sammanlagda inkomst och skatter. Det belopp, som enligt föregående punkt må avkortas eller restitueras, fördelas å makarna i förhållande till de belopp, varmed vardera maken skulle ägt åtnjuta avkortning eller restitution därest hänsyn tagits endast till den makens inkomst och skatter.

3 §.

Avkortning och restitution enligt denna förordning skola i första hand avse den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten.

Vid tillämpning av denna förordning skall, där avkortning kan ske, sådan i första hand äga rum. Kan avkortning icke ske eller kan sådan ske allenast till viss del, skall det enligt 2 § beräknade beloppet, i den mån det ej kunnat avkortas och det täckes av erlagt skattebelopp, återbetalas till den skattskyldige. Å sålunda återbetalat belopp utgår icke ränta.

4 §.

Den som enligt denna förordning vill åtnjuta avkortning av påförd skatt eller restitution av erlagd skatt eller båda dessa förmåner har att därom göra ansökan hos länsstyrelsen i det län, inom vilket han för taxeringsåret 1948 taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, eller, därest han taxerats till sådan skatt i Stockholms stad, hos överståthållarämbetet.

Ansökan skall vara nämnda myndighet tillhanda före utgången av år 1949, vid äventyr att avkortning eller restitution enligt denna förordning icke må beviljas. Därest de i 2 § angivna förutsättningarna för åtnjutande av avkortning eller restitution föreligga först efter det kammarrätten eller Kungl. Maj:t meddelat utslag angående sökandens taxering för taxeringsåret 1948, skall ansökningen vara myndigheten tillhanda inom ett år efter det kammarrättens utslag vunnit laga kraft eller Kungl. Maj:ts utslag meddelats.

Ansökan göres å blankett, vartill formulär fastställs av Kungl. Maj:t.

5 §.

Finnes ansökning böra bifallas, skall länsstyrelsen eller överståthållarämbetet antingen meddela förordnande om avkortning eller tillställa sökanden honom tillkommande restituerat belopp över postgiro eller ock vidtaga båda dessa åtgärder.

6 §.

Därest, efter det förordnande om avkortning eller restitution enligt denna förordning meddelats, skattskyldigs taxering för taxeringsåret 1948 så ändras, att avkortningen eller restitutionen bör beräknas till annat belopp än som skett eller att avkortning eller restitution icke skall ifrågakomma, åligger det myndighet, som har att vidtaga debiteringsåtgärd i anledning av den ändrade taxeringen, att vidtaga jämväl sådan ändring i debiteringen, som föranledes av de ändrade grunderna för beräkning av avkortningen eller restitutionen. Det åligger länsstyrelsen eller överståthållarämbetet att lämna nyssnämnda myndighet härför erforderliga uppgifter.

7 §.

Beträffande besvär över beslut rörande tillämpning av denna förordning skall gälla vad i uppbördsförordningen är stadgat angående klagan över debitering av slutlig skatt.

8 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda närmare bestämmelser för tillämpning av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1948.

F ö r s l a g

till

förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret eller som här stadigvarande vistats, så ock oskift dödsbo efter person, som vid dödsfallet var här bosatt eller här stadigvarande vistades, äger under de förutsättningar och i den omfattning nedan sägs åtnjuta avkortning av den skattskyldige påförd statlig inkomstskatt eller restitution av redan erlagd sådan skatt eller båda dessa förmåner i förening.

2 §.

1 mom. Avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt enligt denna förordning skola avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för visst taxeringsår påförd statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt samt allmän kommunalskatt, landstingsmedel och tingshusmedel sammanlagt överstiga 80 procent av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomstskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för allmänna skatter jämlikt 4 § sistnämnda förordning må hava vid taxeringen medgivits, dock att avkortningen och restitutionen sammanlagt icke må överstiga den statliga inkomstskatten.

Vid fastställande av det belopp, för vilket avkortning eller restitution sålunda må åtnjutas, skall i förekommande fall med taxerad inkomst förstås ett med motsvarande tillämpning av föreskrifterna i 9 § femte stycket förordningen om statlig förmögenhetsskatt beräknat belopp.

2 mom. För äkta makar, som under hela beskattningsåret eller större delen därav levt tillsammans, bedömes rätten att åtnjuta avkortning eller restitution med hänsyn till båda makarnas sammanlagda inkomst och skatter. Det belopp, som enligt föregående punkt må avkortas eller restitueras, fördelas å makarna i förhållande till de belopp, varmed vardera maken skulle ägt åtnjuta avkortning eller restitution, därest hänsyn tagits endast till den makens inkomst och skatter.

3 §.

Vid tillämpning av denna förordning skall, där avkortning kan ske, sådan i första hand äga rum. Kan avkortning icke ske eller kan sådan ske allenast till viss del, skall det enligt 2 § beräknade beloppet, i den mån det ej kunnat

avkortas och det täckes av erlagt skattebelopp, återbetalas till den skattskyldige. Å sålunda återbetalat belopp utgår icke ränta.

4 §.

Den som enligt denna förordning vill åtnjuta avkortning av påförd skatt eller restitution av erlagd skatt eller båda dessa förmåner har att därom göra ansökan hos länsstyrelsen i det län, inom vilket han taxerats till statlig inkomstskatt för det taxeringsår varom fråga är, eller, därest han taxerats till sådan skatt i Stockholms stad, till överståthållarämbetet.

Ansökan skall vara nämnda myndighet tillhanda före utgången av kalenderåret näst efter taxeringsåret, vid äventyr att avkortning eller restitution enligt denna förordning icke må beviljas. Därest de i 2 § angivna förutsättningarna för åtnjutande av avkortning eller restitution föreligga först efter det kammarrätten eller Kungl. Maj:t meddelat utslag angående sökandens taxering för ifrågavarande taxeringsår, skall ansökningen vara myndigheten tillhanda inom ett år efter det kammarrättens utslag vunnit laga kraft eller Kungl. Maj:ts utslag meddelats.

Ansökan göres å blankett, vartill formulär fastställs av Kungl. Maj:t.

5 §.

Finnes ansökning böra bifallas, skall länsstyrelsen eller överståthållarämbetet antingen meddela förordnande om avkortning eller tillställa sökanden honom tillkommande restituerat belopp över postgiro eller ock vidtaga båda dessa åtgärder.

6 §.

Därest, efter det förordnande om avkortning eller restitution enligt denna förordning meddelats, skattskyldigs taxering för ifrågavarande taxeringsår så ändras, att avkortningen eller restitutionen bör beräknas till annat belopp än som skett eller att avkortning eller restitution icke skall ifrågakomma, åligger det myndighet, som har att vidtaga debiteringsåtgärd i anledning av den ändrade taxeringen, att vidtaga jämväl sådan ändring i debiteringen, som föranledes av de ändrade grunderna för beräkning av avkortningen eller restitutionen. Det åligger länsstyrelsen eller överståthållarämbetet att lämna nyssnämnda myndighet härför erforderliga uppgifter.

7 §.

Beträffande besvär över beslut rörande tillämpning av denna förordning skall gälla vad i uppbördsförordningen är stadgat angående klagan över debitering av slutlig skatt.

8 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda närmare bestämmelser för tillämpning av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1949 och gäller tillsvidare.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga angående *begränsning av skatt i vissa fall* samt anför därvid följande.

Vid anmälan av propositionen nr 212/1947 angående omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m. (se s. 126 och 286) förordade jag som ett provisorium att en spärregel infördes, enligt vilken de totala direkta stats- och kommunalskatterna maximerades till 80 procent av inkomsten. Någon reduktion av kommunalskatten eller förmögenhetsskatten skulle dock därvid icke kunna ske utan reduktionen skulle enbart kunna avse ett nedbringande av den statliga inkomstskatten.

De sålunda förutsatta spärreglerna äro avsedda att, så länge det angivna provisoriet anses erforderligt, ingå som en del av det nya skattesystemet. Detta system skall enligt vad som föreslagits icke träda i tillämpning förrän med avseende å 1949 års taxering. Då jag nu går att behandla frågan om de vid framläggande av nämnda proposition förutsatta spärreglerna, anser jag mig emellertid böra till övervägande upptaga jämväl den särskilda frågan om eventuell skattebegränsning på grund av 1948 års taxering.

Vissa bestämmelser om skattebegränsning ha gällt under de senaste åren. Sålunda antogs genom beslut vid 1942 och 1943 års riksdagar särskilda förordningar om begränsning i vissa fall av skatt till staten, avseende skatter som påförts på grund av taxering för taxeringsåret 1942 respektive för taxeringsåret 1943. Dessa förordningar utfärdades den 18 juli 1942 (nr 644) och den 30 juni 1943 (nr 493). Den sistnämnda författningen utsträcktes därefter genom särskilda förordningar den 15 juni 1944 (nr 342) och den 29 juni 1945 (nr 433) att gälla även skatt, som påförts på grund av taxering för taxeringsåren 1944 och 1945.

Förordningen den 30 juni 1943 (nr 493) innehöll i huvudsak följande.

Fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret eller som här stadigvarande vistats, så ock oskift dödsbo efter person, som vid dödsfallet var här bosatt eller här stadigvarande vistades, ägde under de förutsättningar och i den omfattning som i förordningen

angåvos efter ansökan åtnjuta avkortning av den skattskyldige på grund av taxering för taxeringsåret 1943 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnsskatt eller restitution av redan erlagd sådan skatt eller båda dessa förmåner i förening. Avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt skulle avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för taxeringsåret 1943 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, värnsskatt och särskild skatt å förmögenhet sammanlagt överstege 80 procent av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för erlagda allmänna skatter jämlikt 4 § sistnämnda förordning kunde hava vid taxeringen medgivits, men minskad i förekommande fall med den skattskyldige för samma år påförd krigskonjunkturskatt. Avkortningen och restitutionen finge dock sammanlagt högst omfatta summan av den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten samt värnsskatten. Vid fastställande av det belopp, för vilket avkortning eller restitution finge åtnjutas, skulle i förekommande fall med taxerad inkomst förstås ett med tillämpning av föreskrifterna i 2 § fjärde stycket förordningen om särskild skatt å förmögenhet beräknat belopp. Sistnämnda bestämmelse innebar att, där vid uppskattning av förmögenhet den värdesättning av tillgångar i rörelse, som skett i skattskyldigs räkenskaper och som godkänts vid inkomstberäkningen, frångåtts, skulle till grund för skattebegränsningen läggas det taxerade belopp som skulle hava fastställts, om den vid förmögenhetsuppskattningen gjorda värdesättningen av tillgångarna tillämpats även vid inkomstberäkningen. För äkte makar, som under hela beskattningsåret eller större delen därav levit tillsammans, skulle rätten att åtnjuta avkortning eller restitution bedömas med hänsyn till båda makarnas sammanlagda inkomst och skatter. Det belopp, som skulle avkortas eller restitueras, skulle fördelas å makarna i förhållande till de belopp, varmed vardera maken skulle ägt åtnjuta avkortning eller restitution därest hänsyn tagits endast till den makens inkomst och skatter. Ansökan om avkortning eller restitution skulle ingivas eller insändas till länsstyrelsen i det län, där den skattskyldige år 1943 taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Ansökan skulle ingivas inom natt och år efter det sökanden avfordrats utskylderna i fråga eller i förekommande fall efter det skattedomstol avdömt mål angående hans taxering år 1943.

Vad angår den tidigare lagstiftningens materiella innehåll må framhållas, att skattespärren enligt de angivna författningarna avsåg endast skatt till staten. Anledningen till att icke jämväl de kommunala utskylderna inbegripits under spärren framgår av en inom finansdepartementets rättsavdelning upprättad, den 15 februari 1945 dagtecknad *promemoria* angående fortsatt lagstiftning om en skattespärr. I denna *promemoria* lämnades följande redogörelse för vad som härom förekommit vid lagstiftningens tillkomst:

Frågan om de kommunala utskyldernas inordnande under spärren var föremål för undersökning redan i samband med upprättandet av den prome-

moria, som låg till grund för 1942 års förordning i ämnet. I denna promemoria diskuterades sålunda, huruvida en reduktionsregel borde omfatta såväl kommunala skatter som statsskatter. Enligt vad i promemorian uttalades måste det befaras, att en reduktionsregel, som ledde till en minskning av de kommunala utskylderna, däri inbegripet fastighetsskatten, komme att förorsaka allvarliga rubbningar i kommunernas ekonomi och skulle komma i uppenbar strid mot de för den kommunala beskattningen grundläggande principerna. Om kommunalutskylderna skulle medräknas vid bestämmande av det maximala utskyldsbeloppet, syntes det därför böra tagas under övervägande, huruvida reduktionen i sin helhet borde verkställas å de i det sammanlagda skattebeloppet ingående statsskatterna. Med hänsyn bland annat till grunderna för utgörande av den kommunala fastighetsskatten samt till reglerna om avdrag för underskott å viss förvärvskälla vid taxering till kommunal inkomstskatt kunde emellertid ofta inträffa, att de kommunala utskylderna uppginge till avsevärda belopp, ehuru ingen eller ringa skatt till staten utginge. Om man icke ansåge sig kunna låta reduktionen drabba kommunalutskylderna, syntes en sådan i dylika fall icke kunna genomföras på annat sätt än att den skattskyldige tillerkändes statsbidrag till gäldande av en del av kommunalutskylderna eller att statsverket övertog betalningsansvaret gentemot kommunen. Härav syntes framgå att införande av en reduktionsregel, som omfattade jämväl kommunalutskylder, skulle upprulla en hel del problem, vilka krävde en ingående utredning. Det syntes därför vara nödvändigt att utesluta kommunalutskylderna vid beräkningen av det maximala skattebeloppet.

I ett i anledning av promemorian avgivet remissyttrande uttalade kammarrätten — samtidigt som kammarrätten förklarade sig i princip ej ha något att erinra mot det i promemorian framlagda förslaget — att det måste anses såsom en brist i förslaget, att kommunalutskylderna icke kunnat inordnas i systemet på grund av tekniska skäl.

I den proposition (nr 359) till 1942 års riksdag, som ligger till grund för 1942 års förordning i ämnet, anförde chefen för finansdepartementet i förevarande hänseende, att även om det varit önskvärt att jämväl kommunalutskylderna kunnat inordnas i systemet, detta icke syntes möjligt att för det dåvarande genomföra, och att reduktionsregeln förty borde omfatta endast statsskatterna.

I ett vid förenämnda departementspromemoria fogat förslag till förordning om begränsning av skatt för taxeringsåret 1945 hade föreslagits, att i skatte-spärren skulle inbegripas jämväl allmän kommunalskatt, därvid spärren dock skulle sättas vid 90 procent av inkomsten. Vid anmälan av proposition (nr 315/1945) med förslag angående fortsatt tillämpning av lagstiftningen fann jag mig emellertid för det dåvarande icke böra föreslå en sådan utvidgning av densamma som i promemorian förordats. Jag yttrade därvid bl. a.:

Under remissbehandlingen av promemorian ha vissa erinringar framförts mot den däri förordade utformningen av reglerna om skatte-spärren. Sålunda har invänts att även landstingsmedel och tingshusmedel borde inräknas i de skatter, vilka skulle omfattas av skatte-spärren. Vidare har i flera remissyttrandena anmärkts, att den i promemorian förordade höjningen av procenttalet från 80 till 90 skulle medföra, att de skattskyldiga i vissa fall komme i en sämre ställning än enligt hittills gällande regler. Under hänvisning härtill har i ett av yttrandena uttalats att, om procenttalet icke kunde sättas lägre än 90, någon ändring icke borde ske i de nu gällande bestämmelserna.

För egen del skulle jag i och för sig icke ha något att erinra mot att reglerna om skattespärren erhöles den utformningen, att därunder inordnades såväl statliga skatter som allmän kommunalskatt, landstingsmedel och tingshusmedel. En dylik omläggning av skattespärren borde, såsom även bevillningsutskottet förutsatt, föranleda att det hittills gällande procenttalet 80 höjdes; och härvid torde annat alternativ knappast böra ifrågakomma än en höjning av procenttalet till 90.

Därest skattespärren utformades på nu angivet sätt komme emellertid reduktionsreglerna att i vissa fall ställa sig mindre förmånliga för de skattskyldiga än vad för närvarande är fallet. Vidare bör den omständigheten tagas i beaktande, att en utvidgning av skattespärren till att avse jämväl andra utskylder än de statliga komme att medföra vissa praktiska svårigheter. Vid sådant förhållande och då det kan förväntas, att frågan om skattskalornas utformning vid den statliga beskattningen kommer att i en nära framtid upptagas till omprövning, synas övertvägande skäl tala för att den nuvarande lagstiftningen på detta område tills vidare bibehålles oförändrad.

Denna min ståndpunkt godtogs av riksdagen.

Vad angår ordningen för skattereduktionens genomförande hade i den promemoria, som låg till grund för 1942 års förordning (se propositionen nr 359/1942), föreslagits att reduktionen skulle ske först efter ansökan av den skattskyldige samt — alternativt — att reduktionen skulle genomföras antingen i form av avkortning respektive restitution eller i form av avdrag å skatten. I anledning av dessa förslag anförde *riksräkenskapsverket* bl. a.:

En regel som, i likhet med den föreslagna, åsyftar viss begränsning av beloppen för den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten samt värnsskatten är av samma innebörd som de föreskrifter i skatteförfattningarna, vilka avse beräkningen av inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnsskatt på grundval av det efter åsatt taxering fastställda beskattningsbara beloppet. Egentligen borde en sådan spärregel därför träda i tillämpning redan vid skatternas debitering och reduktionen verkställas av debiteringsförrättaren utan ansökan från den skattskyldiges sida.

Den föreslagna spärregeln har emellertid erhållit en sådan utformning, att nyss angivna ordning för reduktionens verkställande icke torde kunna anlitas. Reduktionen har gjorts beroende av storleken av den taxerade inkomsten med tillägg av erlagda kommunalutskylder, bortsett från de fall då taxering till krigskonjunkturskatt ifrågakommer. Den taxerade inkomsten och kommunalutskylderna, vilka båda varit kända vid taxeringens verkställande, framgå emellertid ej av taxeringslängderna, med ledning av vilka debiteringen verkställas. Å andra sidan kunna för reduktionen erforderliga uppgifter icke angivas i samband med själva taxeringen, när skattesatserna då icke äro fastställda. En ansökan från den skattskyldige synes under alla förhållanden vara erforderlig för att reduktionsregeln skall kunna bringas i tillämpning. Om en ansökan föreläge vid debiteringstillfället, skulle visserligen en sådan samverkan mellan debiteringsförrättaren och vederbörande taxeringsnämndsordförande kunna åvägabringas, att reduktionen kunde beaktas redan vid detta tillfälle. Möjligheten att därvid verkställa en reduktion enligt den föreslagna regeln synes emellertid ändock i vissa fall utesluten. Enligt denna regel skall nämligen för bestämmande av maximalbeloppet av skatten från den taxerade inkomsten med tillägg av erlagda kommunalutskylder i förekommande fall avdragas grundbeloppet av krigs-

konjunkturskatt för året. Men detta grundbelopp är icke känt vid tiden för debiteringen av inkomst- och förmögenhetsskatten. I de fall, då taxering till krigskonjunkturskatt vore att emotse, kunde debiteringsfrågan alltså ej slutligt lösas förrän grundbeloppet av krigskonjunkturskatten för året blivit fastställt.

Vid nu angivna förhållanden synes någon annan möjlighet icke föreligga än att de ifrågavarande skatterna debiteras i vanlig ordning utan hänsyn till förefintligheten av spärregeln samt att denna debitering, som sålunda blivit »felaktig», rättas i efterhand.

Beträffande formen för en justering av den verkställda debiteringen vill riksräkenskapsverket här erinra, att, då genom oriktig debitering utskyld påförts skattskyldig med för högt belopp, rättelse enligt § 22 uppbördsreglementet sker genom avkortning. Ett sådant fall företer en viss likhet med det fall att förutsättningar funnits för tillämpning av spärregeln. Den skillnaden föreligger dock, att i det senare fallet möjlighet överhuvud taget icke varit för handen att tillämpa de för fallet gällande beskattningsreglerna riktigt, medan sådan möjlighet funnits i det förra fallet. Någon mera vägande erinran torde dock icke kunna göras mot att institutet avkortning anlitas för utvinning av den åsyftade reduktionen, ehuru det måste medges, att avkortningen i föreliggande fall är av teknisk art. Denna utväg synes ock vara att föredraga framför utbildande av en ny form för nedsättning i utskylder, vilka faktiskt debiterats. Riksräkenskapsverket får alltså förorda, att bestämmelserna om verkställandet av den föreslagna reduktionen utformas i anslutning till det med alternativ I betecknade författningsutkastet.

För egen del fann jag det uppenbart, att spärregeln icke kunde träda i tillämpning redan vid skatternas debitering utan att reduktionen måste bliva beroende av en i efterhand gjord ansökan av den skattskyldige. I enlighet härmed förordade jag, att reduktionen skulle anordnas i form av avkortning respektive restitution.

Beträffande den praktiska betydelsen av den tidigare lagstiftningen kan nämnas att enligt en inom finansdepartementet företagen undersökning rörande tillämpningen av 1942 och 1943 års förordningar avkortning eller restitution av skatt skett enligt 1942 års förordning i 17 fall och enligt 1943 års förordning i 15 fall. Skattereduktionen hade omfattat enligt förstnämnda förordning något över 200 000 kronor och enligt den sistnämnda omkring 250 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Som av det förut sagda framgår ha bestämmelser om skattebegränsning varit gällande såvitt avser skatter på grund av 1942—1945 års taxeringar. Att någon begränsning av skatterna på grund av 1946 års taxering icke föreskrivits beror på att dessa skatter till större delen efterskänkts på grund av genomförandet av uppbördsreformen. Av samma anledning ha de skatter, som skulle påförts på grund av innevarande års taxering, i princip helt efterskänkts. Även beträffande sistnämnda skatter äro sålunda bestämmelser om skattespärren onödiga.

Från och med 1948 års taxering blir emellertid frågan om en skattespärren ånyo aktuell. Det är därvid att märka, att spørsmålet omfattar *dels* frågan

om begränsning av skatterna på grund av 1948 års taxering, vid vilken taxering nuvarande beskattningsgrunder skola tillämpas, dels ock frågan om begränsning av skatterna på grund av senare taxeringar, då det nya systemet för statsbeskattningen avses skola äga tillämpning.

Vad angår 1948 års taxering torde samma skäl för skattebegränsning kunna åberopas som de vilka ansågos böra föranleda den tidigare gällande lagstiftningen. Jag förordar därför att en skattespärr avseende denna taxering införes.

Beträffande den närmare utformningen av bestämmelserna angående begränsning av de sist angivna skatterna får jag erinra om att den skattespärr, som förordats vid anmälan av förslaget angående omläggningen av statsbeskattningen, går längre än den skattespärr som anordnats genom den tidigare lagstiftningen. Det kan givetvis ifrågasättas om icke även skatterna på grund av 1948 års taxering borde begränsas på samma sätt som avses komma att ske efter det nya skattesystemets genomförande. Detta skulle innebära att under spärren inbegreps jämväl de kommunala utskylderna och att spärren skulle börja verka tidigare än som skett enligt den äldre lagstiftningen. Den i samband med förslaget till omläggning av statsbeskattningen omnämnda skattespärren är emellertid betingad av verkningarna av det nya skattesystemet, och det synes icke föreligga skäl att för den korta tid, varunder det nuvarande skattesystemet förutsättes komma att fortfarande gälla, gå längre i fråga om skattebegränsning än som skett tidigare under detta systems giltighetstid.

Jag förordar sålunda, att en särskild förordning utfärdas om begränsning i vissa fall av skatt till staten på grund av 1948 års taxering, upptagande motsvarande bestämmelser som 1943 års förordning i ämnet. Bestämmelsen om avdrag från den taxerade inkomsten med ett belopp, motsvarande vad den skattskyldige för samma år påförts i krigskonjunkturskatt, bör dock utgå eftersom dylik skatt icke påföres för merinkomster under år 1947 eller motsvarande räkenskapsår. Därjämte böra vissa huvudsakligen formella ändringar vidtagas till följd av den verkställda omläggningen av uppördssystemet.

Vad därefter angår frågan om spärregler för skatt på grund av senare taxeringar än den, som skall verkställas år 1948, har jag redan vid anmälan av det nya skatteförslaget angivit min ståndpunkt härutinnan. Jag har därvid förordat, att spärregler provisoriskt meddelas i avvaktan på en närmare utredning angående verkningarna av den föreslagna förmögenhetsbeskattningen. Av praktiska skäl torde de ifrågavarande bestämmelserna böra utfärdas att gälla tills vidare och icke — som hittills varit fallet — endast för ett år i sänder. Så snart tillräckliga erfarenheter vunnits angående verkningarna av det nya skattesystemet, bör frågan emellertid upptagas till förnyad prövning.

Vad angår det närmare innehållet av bestämmelserna torde, som jag redan angivit vid anmälan av skatteförslaget, under spärren böra inbegripas alla

i detta sammanhang ifrågakommande direkta skatter, d. v. s. statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt samt allmän kommunalskatt (kommunal inkomstskatt och fastighetsskatt), landstingsmedel och tingshusmedel. Spärren bör sättas vid 80 procent av inkomsten men skattereduktionen bör endast få gå ut över den statliga inkomstskatten. Den inkomst, i förhållande till vilken skattebegränsningen skall ske, torde i princip böra bestämmas efter samma grunder som i den tidigare lagstiftningen, d. v. s. till belopp motsvarande den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten, ökad med det belopp varmed avdrag för kommunalutskylder medgivits.

Att skattereduktionen endast får gå ut över den statliga inkomstskatten innebär, att förmögenhetsskatt och kommunala skatter alltid skola utgå fullt även om detta kommer att ske på bekostnad av den statliga inkomstskatten. Anordningen innebär också, att skatterna i vissa fall — nämligen om enbart kommunalskatterna och förmögenhetsskatten uppgå till större belopp än 80 procent av inkomsten — komma att utgå med större belopp än spärreglerna i allmänhet tillåta. Denna metod innebär emellertid stora praktiska fördelar och överensstämmor, såvitt förmögenhetsskatten angår, med vad tidigare gällde beträffande den särskilda förmögenhetsskatten. Att de kommunala skatterna ibland komma att utgå på bekostnad av den statliga inkomstskatten torde ur statsfinansiell synpunkt vara av mindre betydelse och synes för övrigt naturligt med hänsyn till att statsverket numera, efter uppbördsreformens genomförande, generellt åtagit sig att svara för att kommunerna få tillgodogöra sig den skatt, som på grund av verkställd debitering skall utgå. Den omständigheten att fall kunna inträffa, då skattskyldig påförd statlig inkomstskatt ej räcker till full reduktion enligt huvudregeln, synes icke heller inge några större betänkligheter, därvid även bör beaktas att dylika fall torde bli sällsynta.

Vad angår formen för skattereduktionens genomförande synes den i tidigare lagstiftning tillämpade ordningen böra tillämpas. Visserligen vore det tilltalande om reduktionen kunde ske automatiskt utan ansökan av den skattskyldige, men praktiska skäl torde fortfarande lägga hinder i vägen härför. Jag åsyftar härvid särskilt de fall då den skattskyldige påförts skatt inom olika lokala skattemyndigheters tjänstgöringsområden.

Ett särskilt spörsmål är huruvida skattespärren skall tillämpas även i fråga om den preliminära skatten. Det kan synas vara en onödig omgång att taga ut skatt preliminärt, om den sedan skall restitueras till den skattskyldige på grund av spärrlagstiftningen. Emellertid torde det bliva svårt att i praktiken taga hänsyn till skattespärren redan vid preliminär taxering eller vid jämkning av preliminär skatt under inkomståret. Det faller av sig självt att den förhandsberäkning av skatt, som sker före inkomståret eller under löpande inkomstår, blir ganska schablonmässig. Vidare bör beaktas att i de i uppbördsförordningen omnämnda jämningsfall, som närmast motsvara det förevarande, jämkning som regel icke får äga rum, såvida icke ändringen i den preliminära skatten skulle uppgå till minst $\frac{1}{5}$ av det ursprungligen beräknade skattebeloppet. Emellertid torde vid tillämpning av skattebegräns-

ningsbestämmelserna läget merendels vara det att fråga är om en större skattedragare, som äger rätt till reduktion av den honom påförda skatten med ett relativt sett ringa belopp. Tillämpning av skattespärren torde med andra ord så gott som alltid förutsätta möjligheter till en noggrannare och mera definitiv avvägning än som föreligga vid den preliminära taxeringen eller vid jämningsbeslut under inkomståret.

Jag anser mig därför och då fråga nu är allenast om ett provisorium böra förorda, att spärren icke tillämpas annat än i fråga om skatt som påförts på grund av årlig taxering, d. v. s. beträffande slutlig eller tillkommande skatt.

Vad angår bestämmelsernas innehåll i övrigt synes den tidigare lagstiftningen kunna tjäna som förebild. I detta fallet föranleda emellertid såväl uppbördsreformen som den föreslagna omläggningen av statsbeskattningen vissa avvikelser av huvudsakligen formell natur. Särskild motivering härför torde icke vara erforderlig.

I enlighet med det nu anförda ha inom finansdepartementet utarbetats förslag till

1) *förordning om begränsning i vissa fall av skatt till staten på grund av 1948 års taxering; samt*

2) *förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.*

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att berörda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprins-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Skiöld.
